

När minnet sviktar

Erik Stomrud

ST-läk & Med dr, Emmaboda HC & Minneskliniken SUS

feat. Sibylle Meyer

Överläkare Minneskliniken SUS

Varje dag lite bättre
– kraften hos många!

Kognitiv svikt

Demens

Demenssjukdom

Ny terminologi:

1.

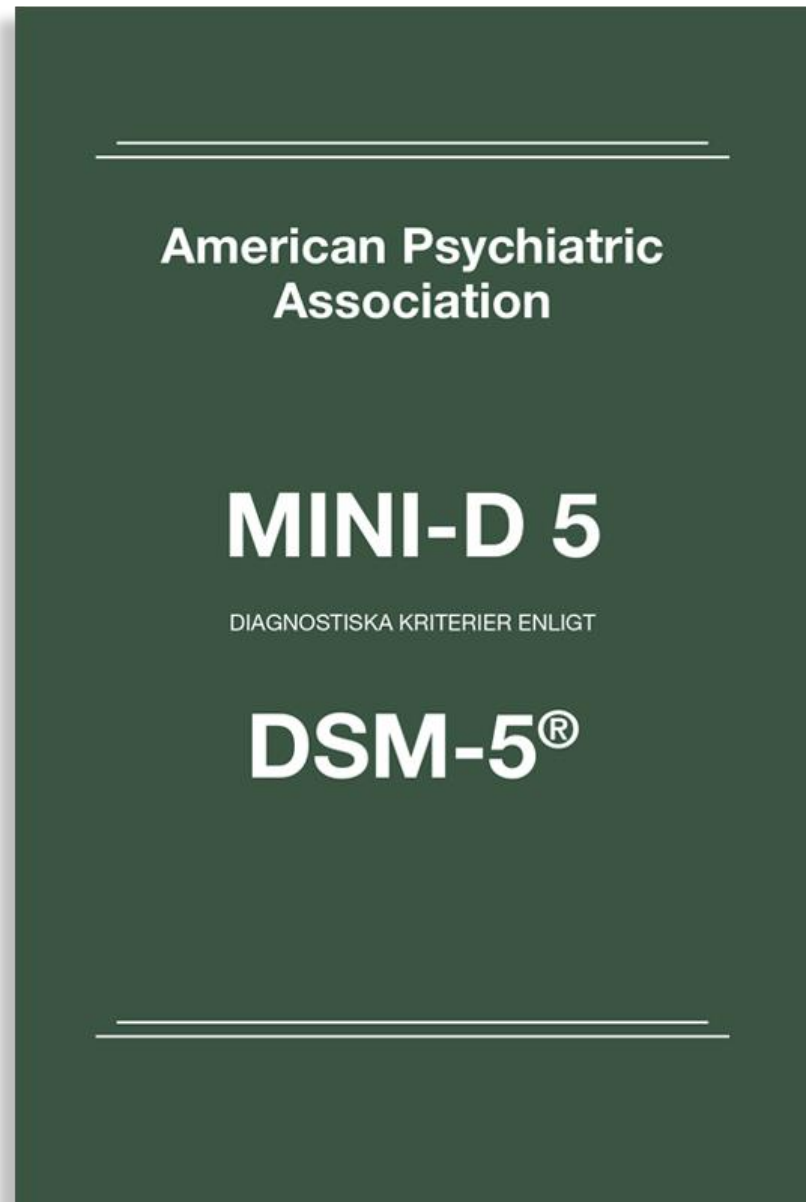
Kognitiv sjukdom

&

Lindrig kognitiv
funktionsnedsättning

2.

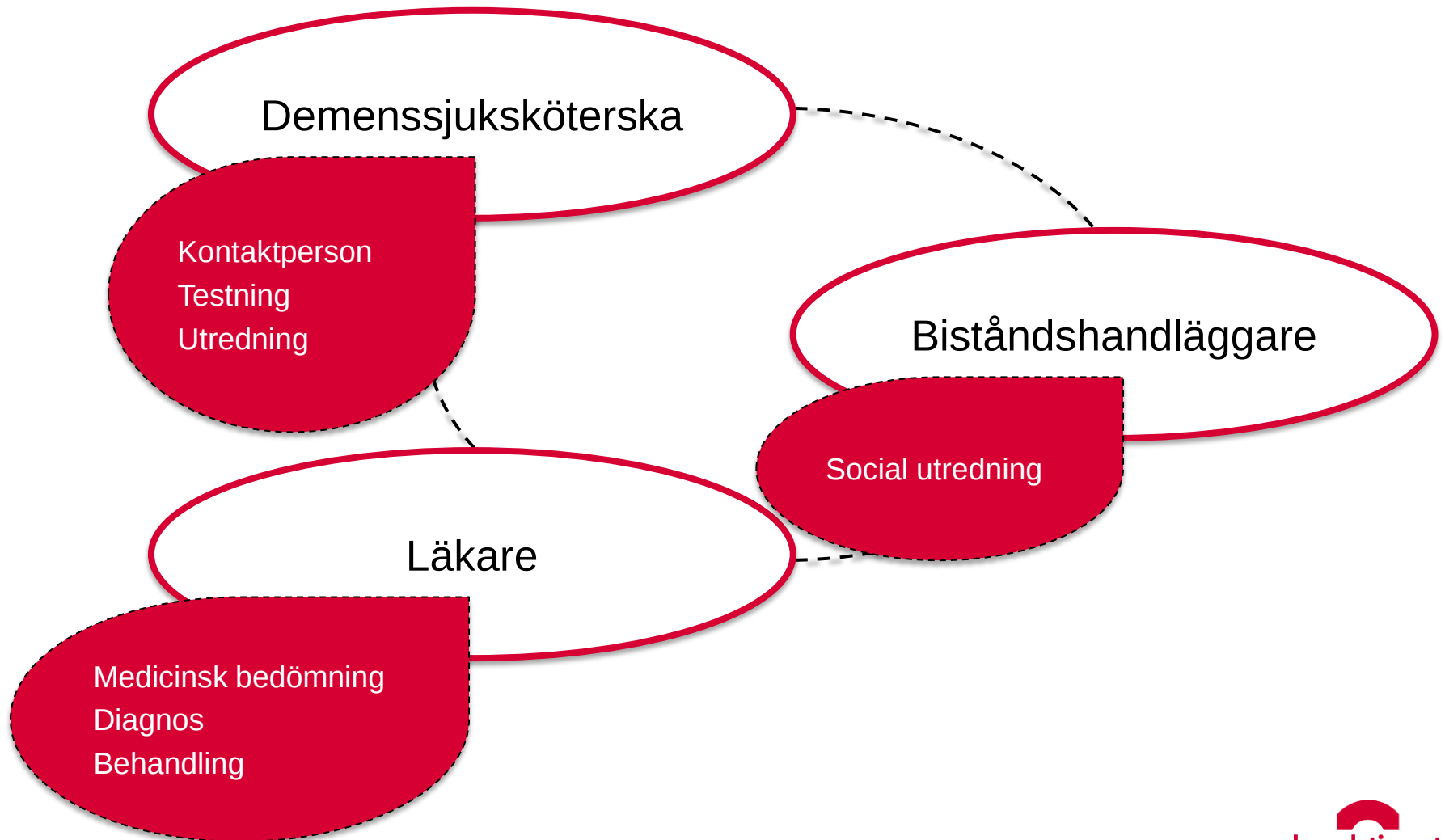
Specificera typ

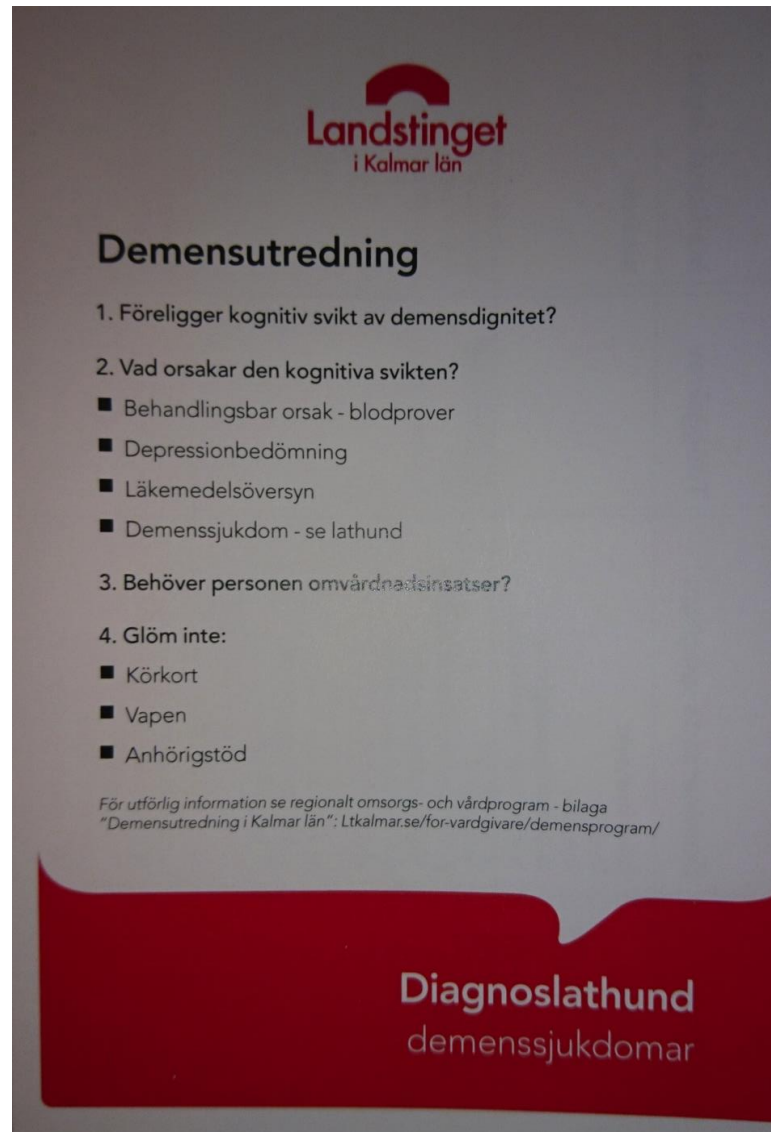
Din uppgift

1. Föreligger kognitiv svikt av betydelse?
2. Vad orsakar den kognitiva svikten?
3. Behöver personen omvårdnadsinsatser?
4. Glöm inte:
 - *Körkort*
 - *Vapen*
 - *Anhörigstöd*

Kalmarmodellen

Diagnoslathund

Landstinget
i Kalmar län

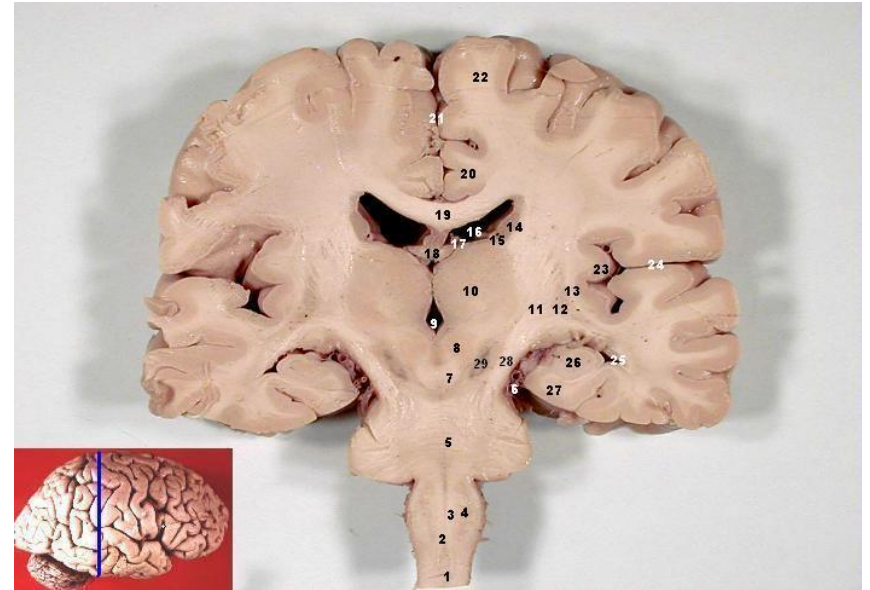
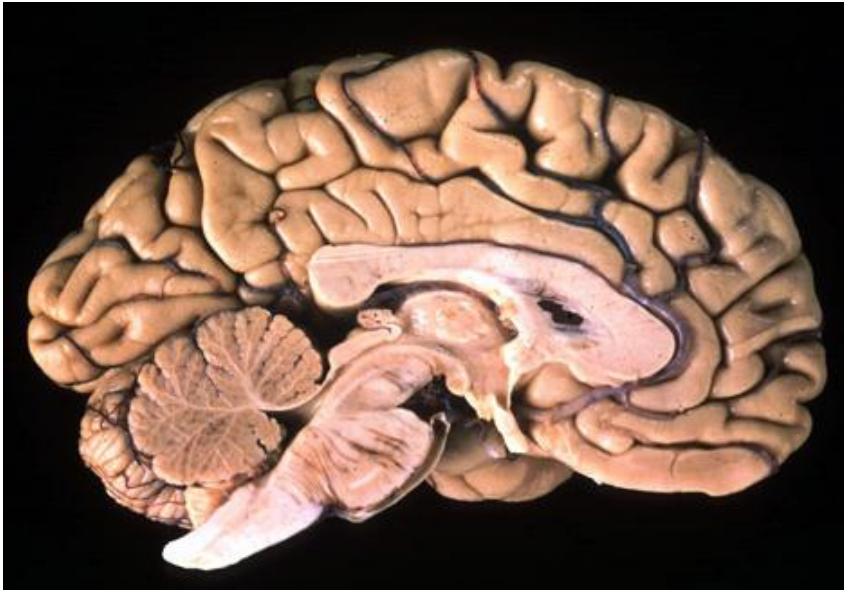
Demensutredning

1. Föreligger kognitiv svikt av demensdignitet?
2. Vad orsakar den kognitiva svikten?
 - Behandlingsbar orsak - blodprover
 - Depressionbedömning
 - Läkemedelsöversyn
 - Demenssjukdom - se lathund
3. Behöver personen omvårdnadsinsatser?
4. Glöm inte:
 - Körkort
 - Vapen
 - Anhörigstöd

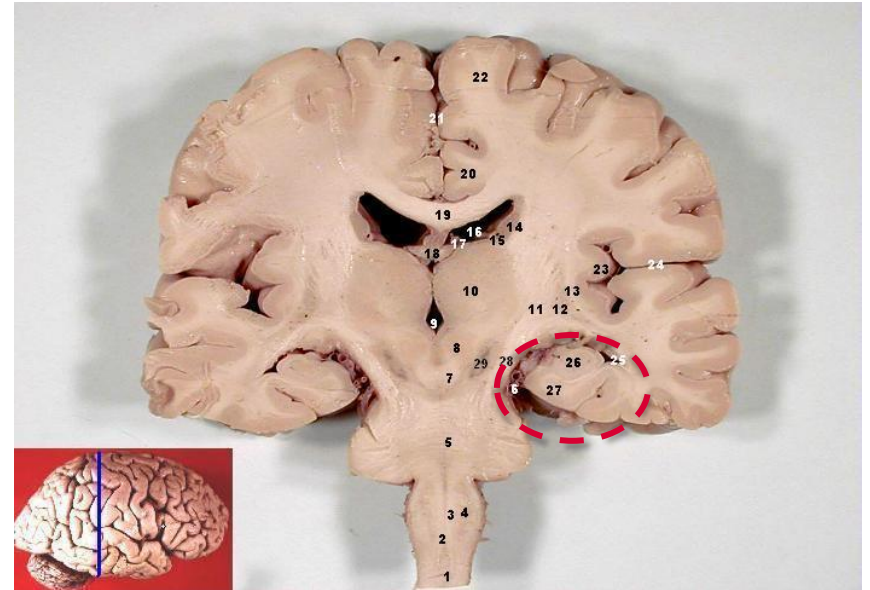
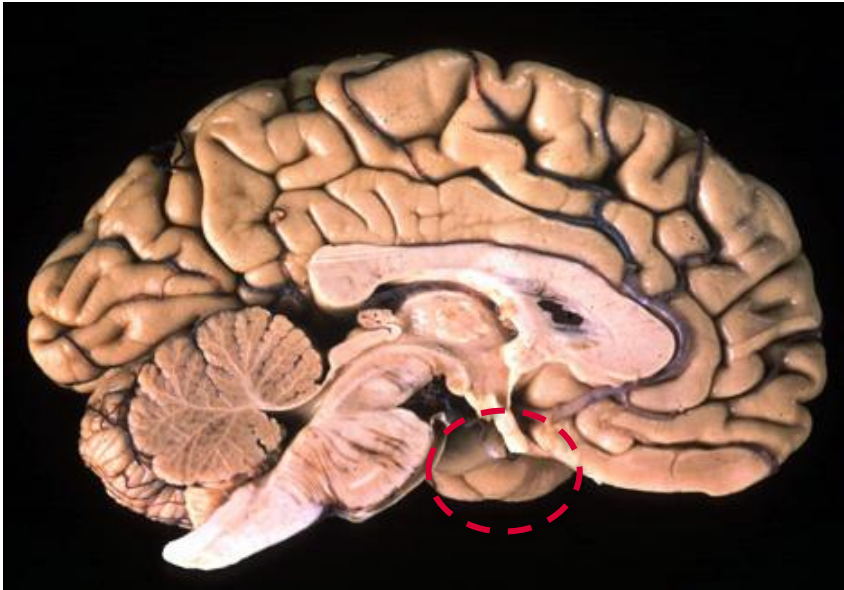
För utförlig information se regionalt omsorgs- och vårdprogram - bilaga
"Demensutredning i Kalmar län": [Ltkalmar.se/for-vardgivare/demensprogram/](http://ltkalmar.se/for-vardgivare/demensprogram/)

Diagnoslathund
demenssjukdomar

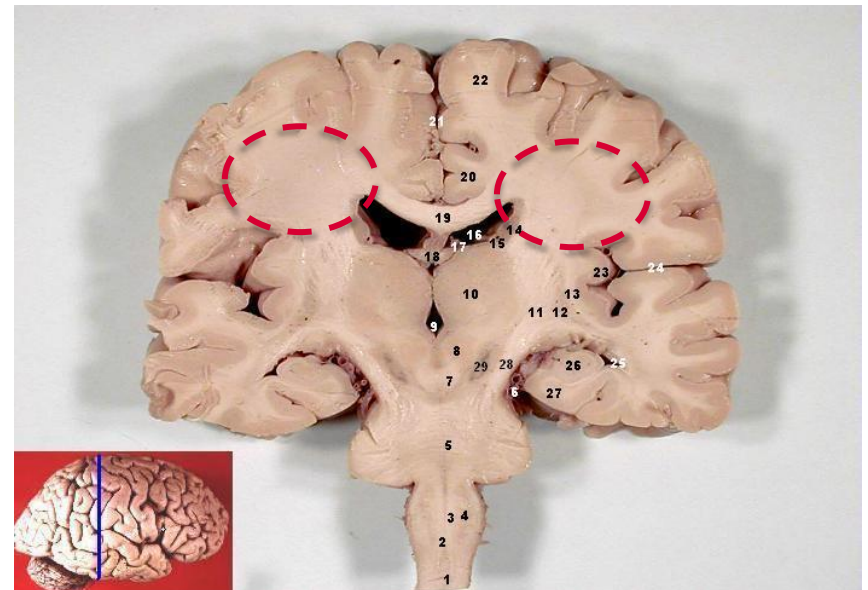
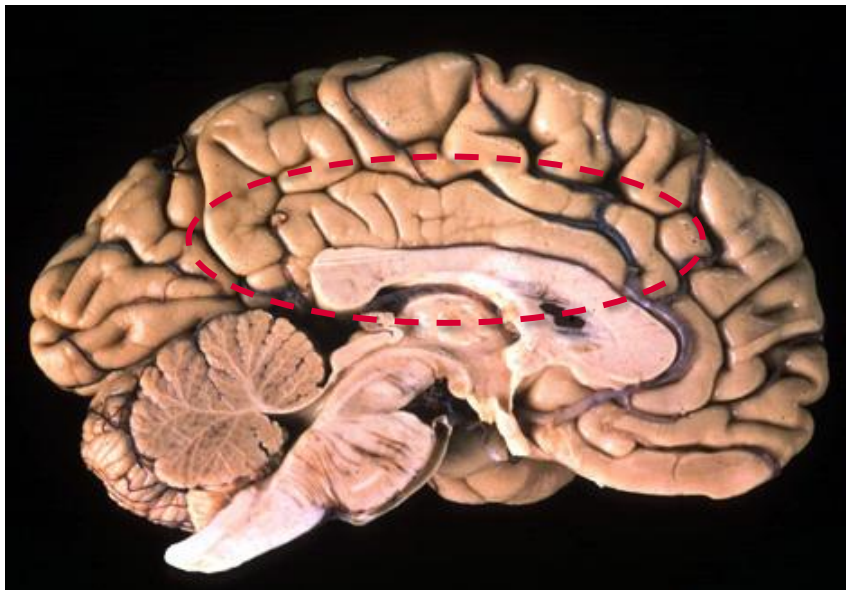
Crash course – typer av kognitiv sjukdom

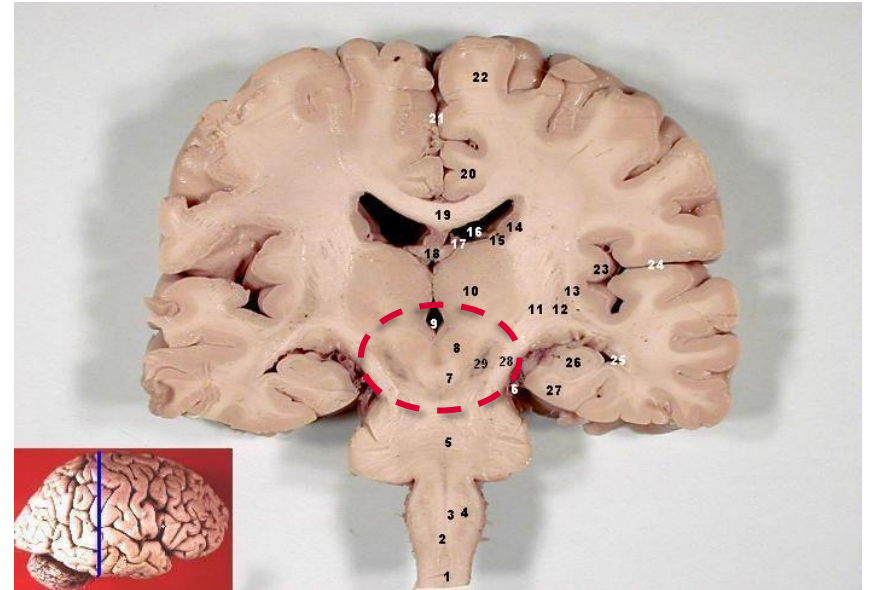
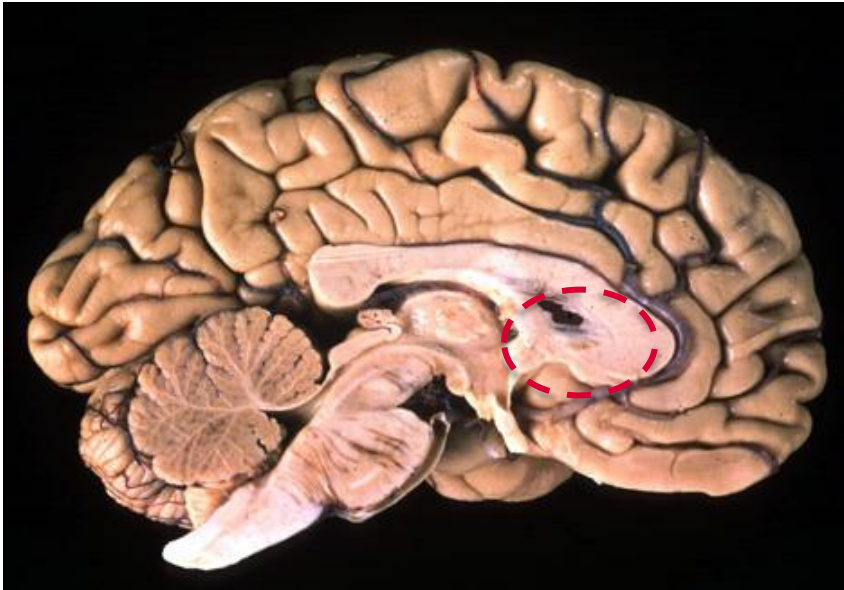
Alzheimerertyp

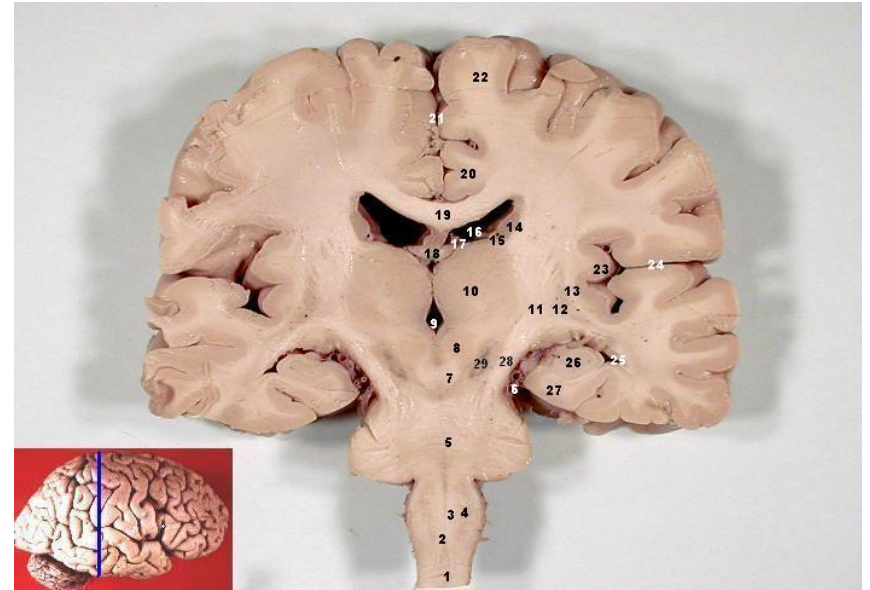
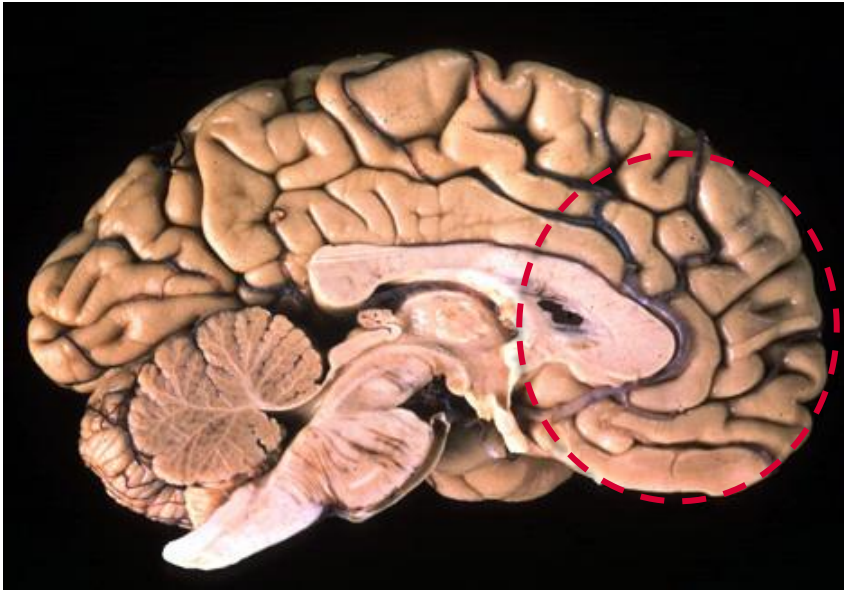
Vaskulär typ

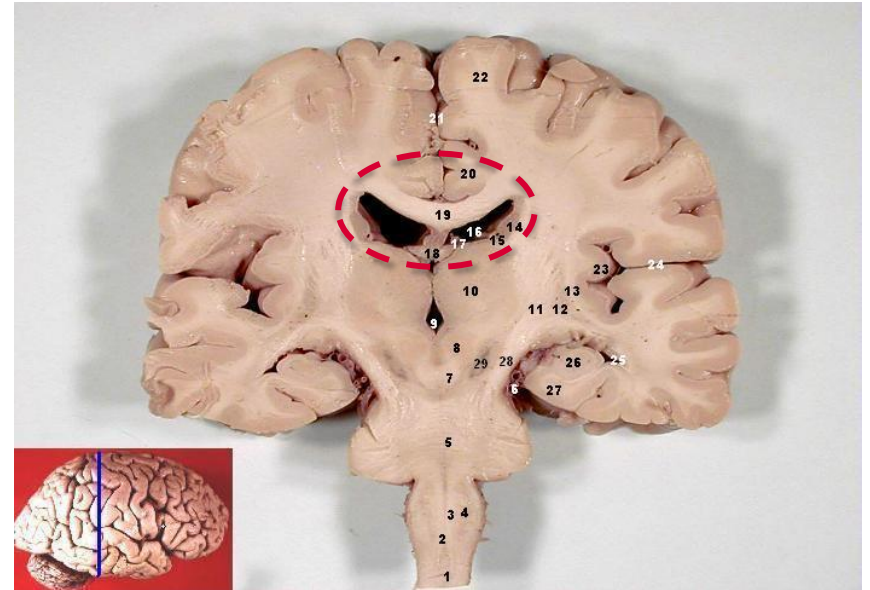
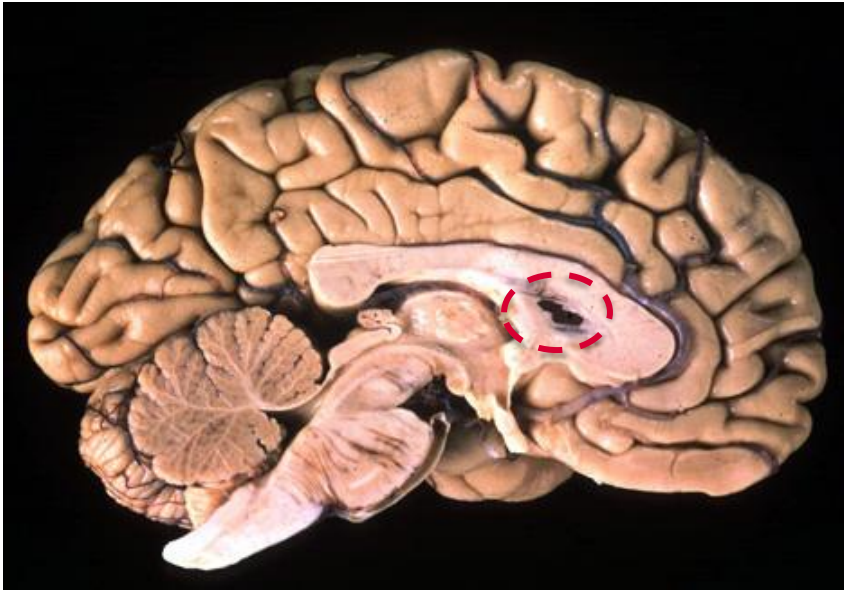
Lewy Bodytyp

Frontotemporal typ

Normaltryckshydrocephalus

Mini Mental State Examination

Svensk Revidering (MMSE-SR)

Utarbetad av: SPalmqvist B Terzis
C Strobel A Wallin

i samarbete med Svensk Förening för Kognitiva sjukdomar (SFK), 2012

TOTAL POÄNGSUMMA	ORIENTERING	OMEDELBAR ÅTERGIVNING	UPPMÄRKSAMHET
____ / 30	____ / 10	____ / 3	____ / 5
	FÖRDRÖJD ÅTERGIVNING	SPRÅKUPPGIFTER	FIGURKOPIERING
	____ / 3	____ / 8	____ / 1

MMSE-SR är inte ett diagnostiskt test, utan endast ett grovt kognitivt undersökningsmått och ett komplement vid utredning.

Patientens namn: _____

Födelsedatum: _____ Nationalitet/modersmål: _____

Utbildning (ange antal år): _____ (Tidigare) Yrke: _____

Testledare (TL): _____ Datum: _____ Tidpunkt: _____

Testplats: _____ Har MMSE gjorts på samma plats tidigare? Ja ☐ Nej ☐

Om ja, när? _____ Om nej, var och när gjordes MMSE senast? _____

Uppgift 11 och 12: Ange det alternativ som använts idag: 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

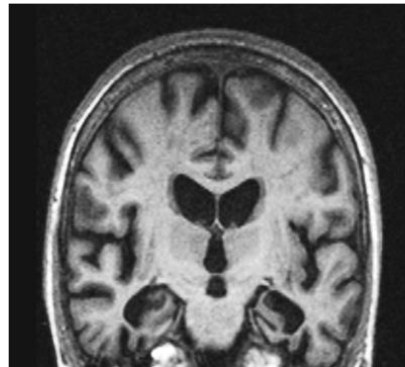
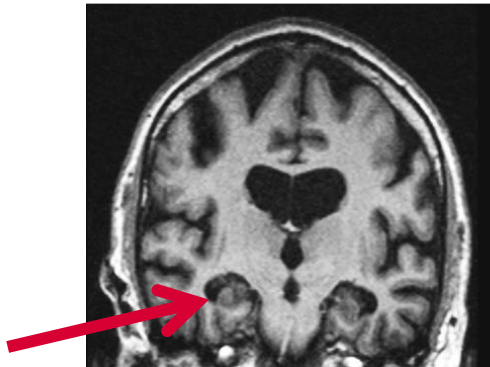
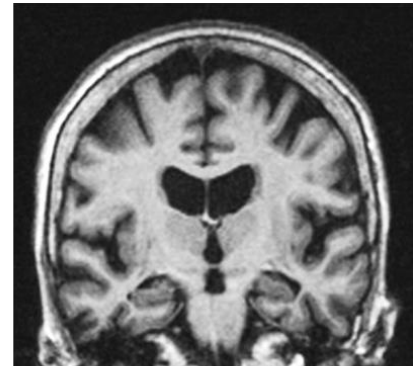
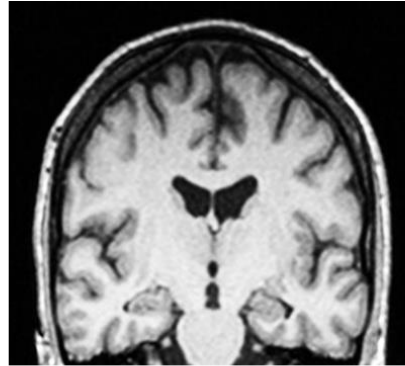
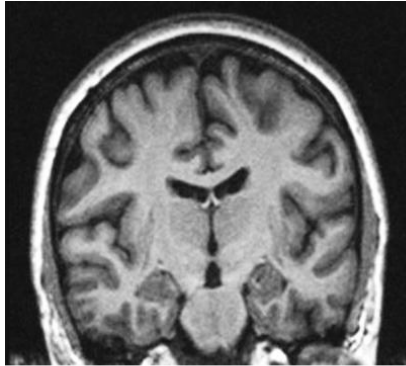
Tester

Man tager vad man haver...

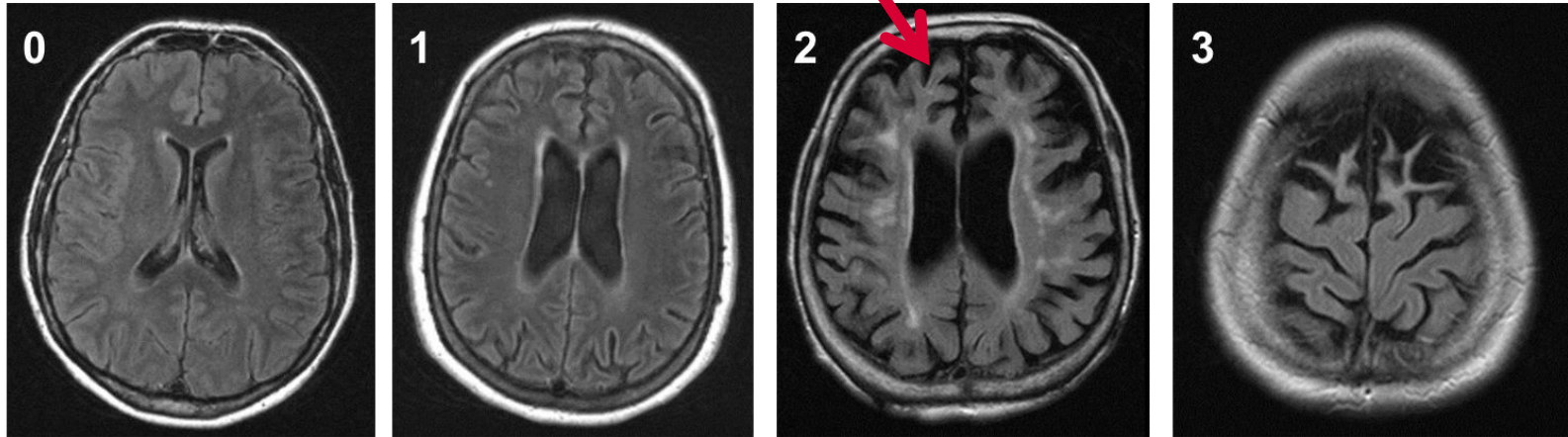
Stöttande fynd

Alzheimer	Vaskulär	Lewy body	Frontotemporal
Ryggvätska Lågt β -amyloid Högt tau	CT/MR Infarkter Vitsubstansskador	SPECT Minskat upptag dopamin	CT/MR Frontal atrofi
CT/MR Atrofi MTA	Fokalneurologi		SPECT Frontal påverkan
PET Inlagrat amyloid			

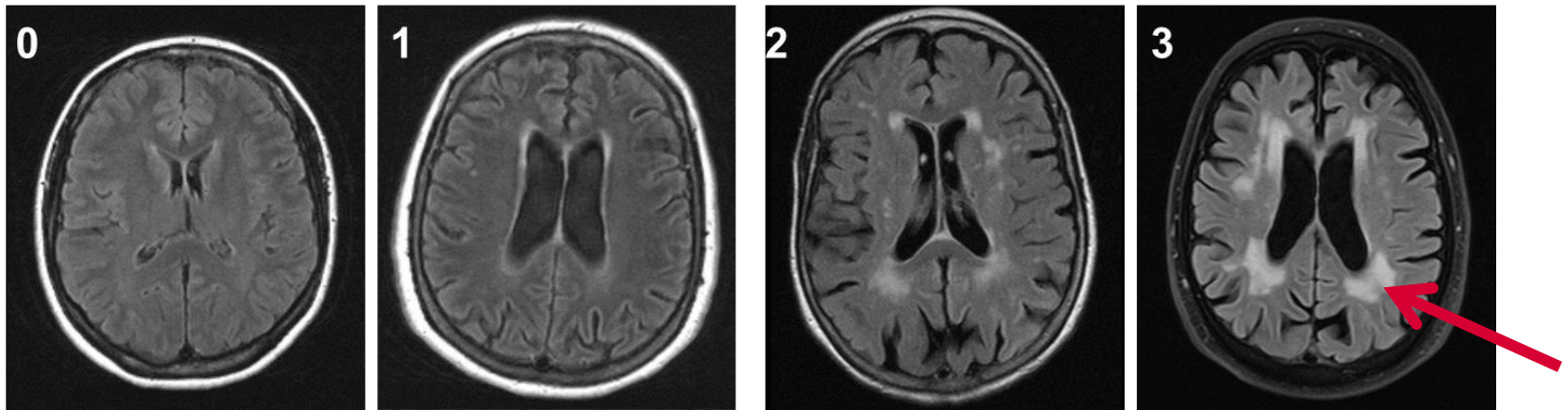
Atrofi

Atrofi

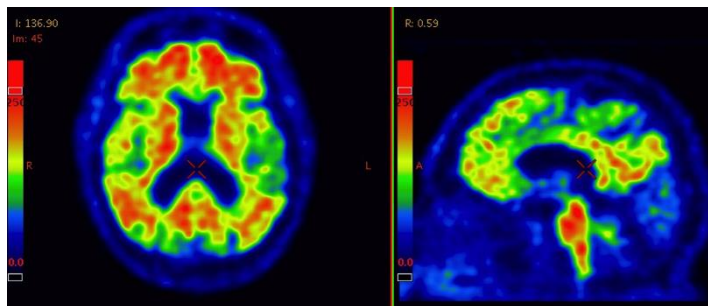
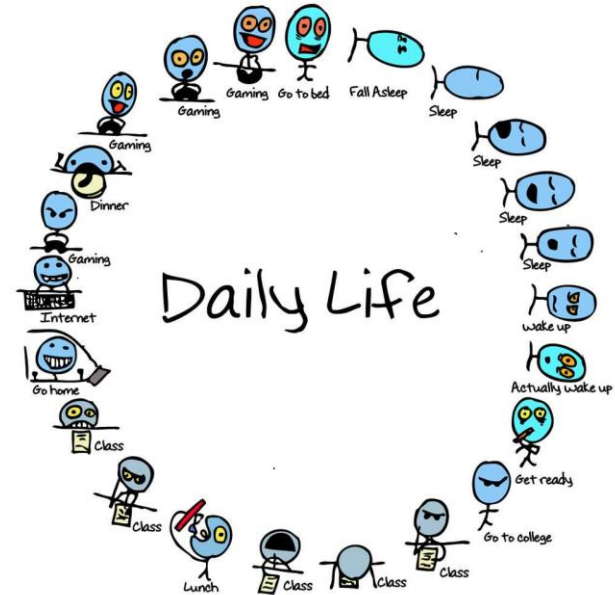
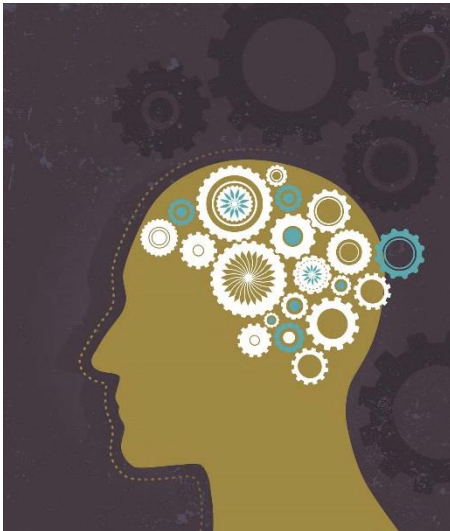
Vaskulära skador

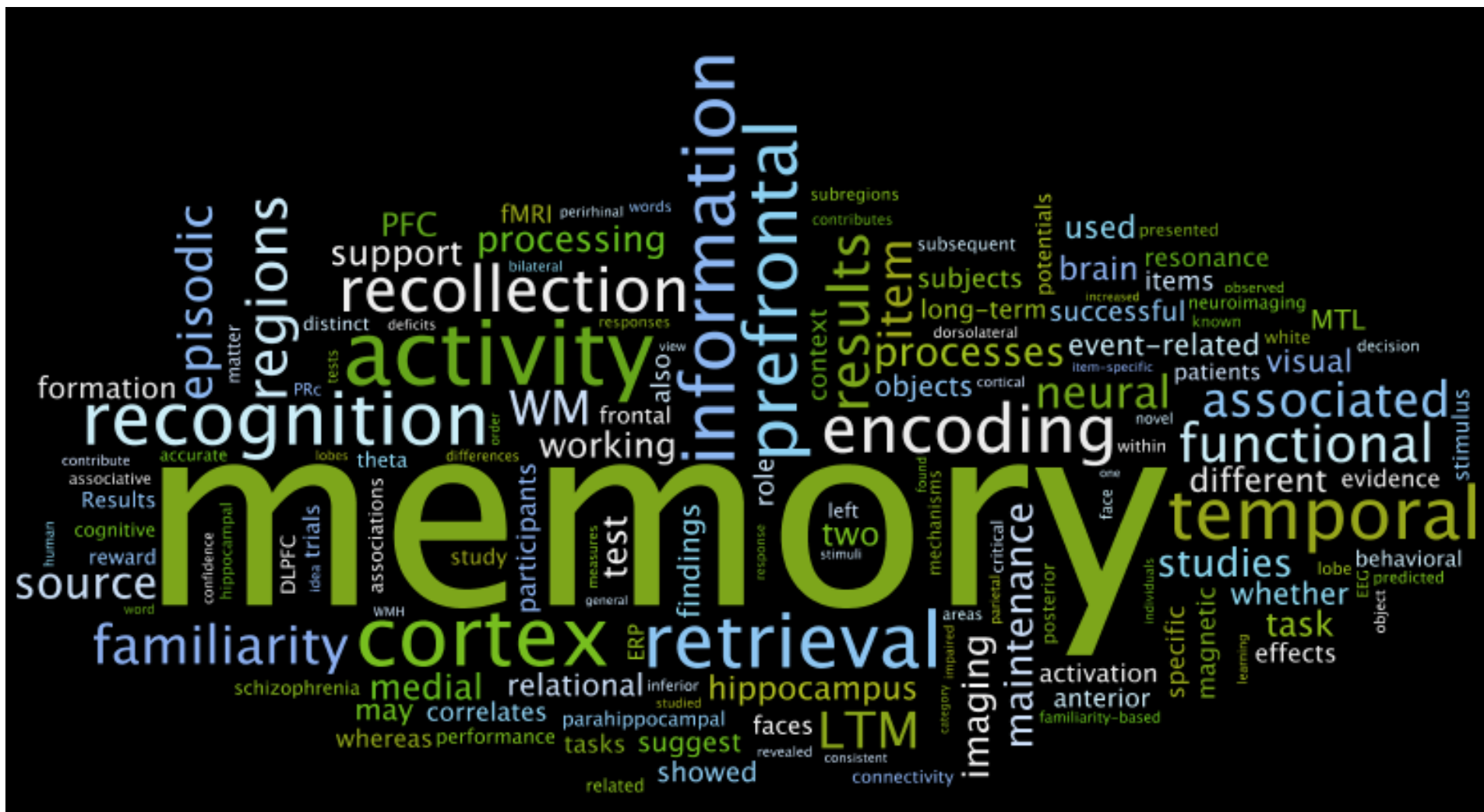

Remittera?

- Osäker diagnos
- Yngre patient (< 65 år)
- Speciella diagnoser – *till exempel:*
 - *Lewy bodytyp*
 - *Frontotemporal typ*
 - *Parkinson med kognitiv sjukdom*
 - *Normaltryckshydrocefalus*
- Utvidgad utredning

Resurser på specialistmottagning

GENOMGÅNG

Alzheimers demens

75-årig kvinna. Tid rökare. Tilltagande minnesbesvär. Måste ofta påminnas i vardagen. Svårt att hitta hemma hos sonen. Missat tandläkar- och frisörtider. Tycker själv att maken överdriver. Söker bekräftelse hos maken som även måste fylla i vissa ord. MMT 24/30. Klocktest där visare hamnar fel. CT central atrofi vid övre gränsen för åldern.

1
Sätt diagnos
Behandla

2
Sätt diagnos
Omvårdnad

3
Sätt diagnos
Aktiv expektans

4
Remittera
Omvårdnad

5
Remittera
Behandla

6
Remittera
Aktiv expektans

Blanddemens (AD/VaD)

82-årig man. Förmaksflimmer. Tilltagande glömska som dominerar. Svårt med tidsorientering. Förlägger saker. Balanssvårigheter. Ostadigare och långsammare gång. MMT 21/30. Talar långsamt och tappar en del ord. Lindriga depressiva symtom. CT måttligt uttalade vitsubstans-förändringar periventrikulärt samt lätt medial temporal atrofi.

1
Sätt diagnos
Behandla

2
Sätt diagnos
Omvårdnad

3
Sätt diagnos
Aktiv expectans

4
Remittera
Omvårdnad

5
Remittera
Behandla

6
Remittera
Aktiv expectans

Vaskulär demens

76-årig kvinna. Rökare. Angina. Välinna bokar tid. Nedstämd. Klarar inte arbetet i Röda korset-butiken. Lättirriterad. Ramlat x flera. Konfusion vid tidigare UVI. Förnekar alla symtom utom ostadighet. MMT 17/30. Tvär. Avvisande. Långsam, småstaplig gång. CT med uttalade vitsubstans-förändringar subkortikalt och pons. Enstaka lakunära infarkter.

1

Sätt diagnos
Behandla

2

Sätt diagnos
Omvårdnad

3

Sätt diagnos
Aktiv expectans

4

Remittera
Omvårdnad

5

Remittera
Behandla

6

Remittera
Aktiv expectans

Lewy Body demens

66-årig man. Nyttillkomna miktionsbesvär. Dagtrötthet. Aldrig utvilad. Syncope x flera. Gott minne överlag. Utåtagerande nattetid. Sett sin avlidna bror en natt, vilket var obehagligt. MMT 27/30. Asymetriskt utplacerade siffror på klocktest. Igångsättningssvårigheter vid gång. Framåtlutad gång. Kugghjulsfenomen vänster sida. CT väs ua.

1

Sätt diagnos
Behandla

2

Sätt diagnos
Omvårdnad

3

Sätt diagnos
Aktiv expectans

4

Remittera
Omvårdnad

5

Remittera
Behandla

6

Remittera
Aktiv expectans

Normaltryckshydrocefalus

73-årig man. Rökare. KOL. Trängningsinkontinens. Glömsk. Trött och initiativlös. Ostadig vid gång. Fötterna känns fastklitrade i marken. MMT 20/30. Förlångsammad. Sjukdomskänsla. Närminnessvikt vid anamnes. Bredbent, stel gång. Dunsar ner på stolen. Svårt diadochokinesi. CT med vidgade ventriklar och måttliga vitsubstansförändringar.

1

Sätt diagnos
Behandla

2

Sätt diagnos
Omvårdnad

3

Sätt diagnos
Aktiv expectans

4

Remittera
Omvårdnad

5

Remittera
Behandla

6

Remittera
Aktiv expectans

Frontotemporal demens

70-årig man. Tid behandlingsförsök mot depression. Avtrubbad. Bryr sig mindre om hygien och sitt hus. Lättirriterad. Aggressiva utbrott x flera. Äter mycket och glupskt. Köper saker impulsivt. Ökat alkoholintag. Förnekar själv symtom. Mår bra. MMT 29/30. Förstår ej klocktest. Disträ och oengagerad. Svårt förstå. Fastnar i vissa ämnen. CT ua.

1

Sätt diagnos
Behandla

2

Sätt diagnos
Omvårdnad

3

Sätt diagnos
Aktiv expektans

4

Remittera
Omvårdnad

5

Remittera
Behandla

6

Remittera
Aktiv expektans

Depression med sekundär demens

62-årig kvinna. Hypotyreos. Långvarig nedstämdhet och orkeslöshet. Make tagit över hushållet. Nu även minnesbesvär. Klarar ej längre sitt arbete. Lärt sig använda den nya tvättmaskinen. Löser korsord, även svårare. MMT 25/30. Uppvisar flera depressiva symtom. Hämmad mimik och kroppsspråk. Dödstankar men ingen önskan eller planer. CT ua.

1
Sätt diagnos
Behandla

2
Sätt diagnos
Omvårdnad

3
Sätt diagnos
Aktiv expectans

4
Remittera
Omvårdnad

5
Remittera
Behandla

6
Remittera
Aktiv expectans

Lindrig kognitiv störning, misstanke AD

79-årig änka. Mamma och äldre syster med trolig Alzheimers sjukdom. Tecken till viss glömska. Förlagt sin vigselring. Sköter sitt stora hus och sin ekonomi utan svårighet. Hade svårt att lära sig sin nya TV men det gick till slut. Måste skriva lappar för att komma ihåg. Örolig för att bli som sin mamma och syster. MMT 26/30. Kocktest ua. CT väs ua.

1

Sätt diagnos
Behandla

2

Sätt diagnos
Omvårdnad

3

Sätt diagnos
Aktiv expektans

4

Remittera
Omvårdnad

5

Remittera
Behandla

6

Remittera
Aktiv expektans

Lindrig kognitiv störning subjektiv, låg misstanke demenssjukdom

64-årig man. Sömnapné. Söker själv. Svårare komma ihåg saker på arbetet. Måste numera ha almanacka. Svårt med namn på flyktiga bekanta eller kändisar. Frustrerad över detta. Närstående upplever inga problem. Är kassör i både fotbollsklubben och hembygdsföreningen. MMT 29/30. Klocktest ua. Välformulerad och redogör utan svårighet. CT ua.

1

Sätt diagnos
Behandla

2

Sätt diagnos
Omvårdnad

3

Sätt diagnos
Aktiv expectans

4

Remittera
Omvårdnad

5

Remittera
Behandla

6

Remittera
Aktiv expectans

Semantisk demens

72-årig man. Tid bibliotekarie. Svårt att hitta ord i dagligt tal. Kommer inte på vanliga föremåls namn. Stavar fe och då som ord uttalas. Känner inte igen vissa nära bekanta. Nu även viss gränslöshet i sitt beteende. MMT 28/30. Tappar ord under ert samtal. Sjukdomsinsikt. CT med måttlig temporal atrofi med vänstersidig övervikt.

1

Sätt diagnos
Behandla

2

Sätt diagnos
Omvårdnad

3

Sätt diagnos
Aktiv expektans

4

Remittera
Omvårdnad

5

Remittera
Behandla

6

Remittera
Aktiv expektans

LITE BIBLIOTERAPI

Kjell Johansson

Weyler förlag; 2013; ISBN: 9789187347191

För ett
friskare
tryggare
och rikare **liv**

